

FAKTAARK

Grensehandel

Hver dag reiser mange nordmenn til utlandet for å handle mat og drikke, og de aller fleste drar til Sverige, viser tall fra Statistisk sentralbyrå. I 2024 ble nesten 90 prosent av all grensehandel gjort der. Totalt ble det gjennomført over fem millioner dagsturer hvor nordmenn til sammen brukte 11 milliarder kroner. Det betyr at i snitt ble det brukt over 2 100 kroner per handleturn. Tallene viser også at handlebeløpet per tur har økt over tid. Trenden er tydelig: Når nordmenn først drar på grensehandel, kjøper de mer enn før.

Den viktigste grunnen til at nordmenn handler på den andre siden av grensen, er lavere priser. Når rundt 40 prosent av befolkningen bor mindre enn halvannen time fra svenskegrensen, blir grensehandel en reell konkurrent for norsk mat- og drikkenæring.

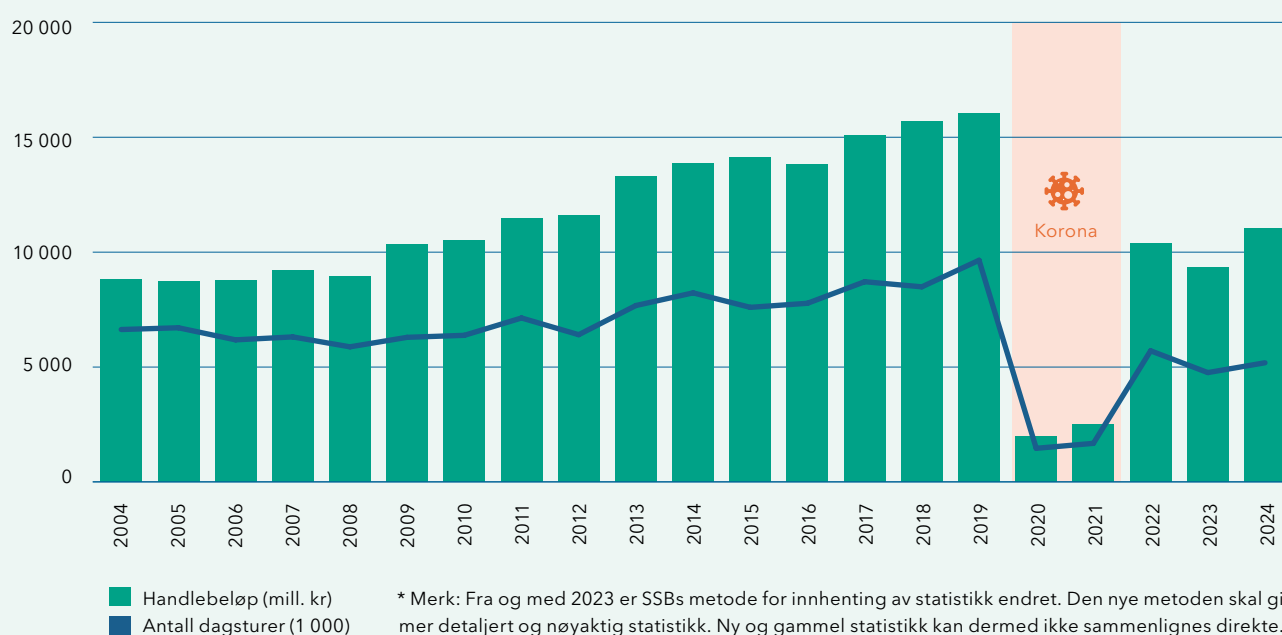
Avgiftene på enkelte varer som alkohol, snus og tobakk er betydelig lavere i Sverige enn i Norge. Dette gjør slike varer spesielt attraktive for grensehandlere. Ifølge Statistisk sentralbyrå utgjør disse produktene omtrent en fjerdedel av handlekurven over tid.

Også varer som brus, sjokolade og godteri er billigere i Sverige og brukes ofte som lokkevarer. Når lokkevarene kombineres med gode tilbud og lavere avgifter, blir grensehandel ekstra fristende. Statistikken viser at nordmenn ikke bare kjøper lokkevarer når de først tar turen over grensen – de kjøper også andre varer og tjenester. I 2024 utgjorde mat- og dagligvarer hele 40 prosent av det totale kjøpet.

Hva er konsekvensene av grensehandelen?

- Tapt verdiskaping i Norge
- Lavere sysselsetting i mat- og drikkenæringen
- Lavere avgiftsinntekter til staten
- Redusert etterspørsel etter norskproduserte matvarer
- Mindre av alkoholsalget foregår i Norge
- Økt klimagassutslipp grunnet bilkjøring over grensen

Utvikling i grensehandel 2004-2024*

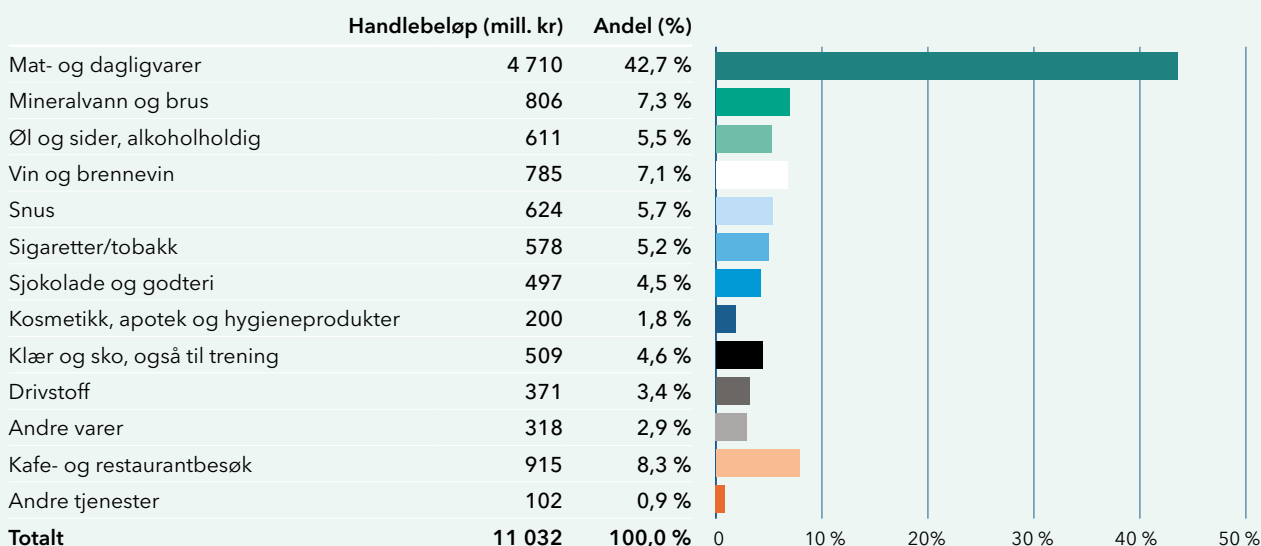
Norge har også en avgift på engangsemballasje som ikke finnes i Sverige. I tillegg bidrar lavere merverdiavgift på næringsmidler i Sverige til å øke prisforskjellene mellom landene.

SSBs tall viser at omfanget av grensehandelen er betydelig og nivået på handelslekkasjen påvirker dermed norsk næringsliv negativt. Ulike konkurransevilkår mellom norske og svenske aktører sørger for at store beløp forsvinner ut av Norge hvert eneste år.

Hvilke faktorer påvirke grensehandelen?

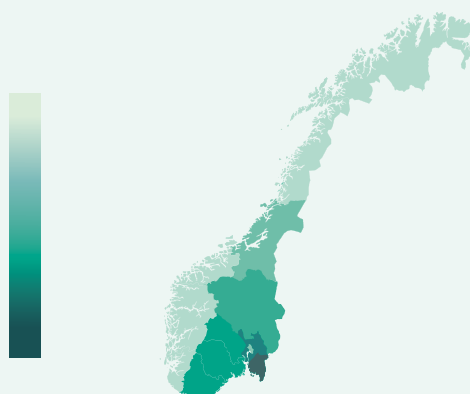
- Generell prisforskjell mellom landene
- Ulikt lønns- og kostnadsnivå
- Ulikt avgiftsnivå på alkohol og snus/tobakk
- Valutakurs
- Ulik merverdiavgift på næringsmidler
- Emballasjeavgift

Grensehandel fordelt på varekategorier, 2024

Handlebeløp etter bostedsregion, 2024

	Handlebeløp (mill. kr)	Andel (%)
Nord-Norge	656	5,9 %
Vestlandet	659	6,0 %
Trøndelag	815	7,4 %
Oslo	998	9,0 %
Innlandet	1 420	12,9 %
Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold	1 690	15,3 %
Akershus	1 939	17,6 %
Østfold	2 854	25,9 %
I alt	11 032	100,0 %

Alle tall er hentet fra SSB.

Les mer om grensehandel: www.nhomd.no/grensehandel